

- популяризація успіхів українського жіночого настільного тенісу крізь засоби масової інформації (місцеві телевізійні новини, газети, інформаційні носії, плакати, банери).

ЛІТЕРАТУРА

1. Барчукова Г.В. Современные подходы к формированию технико-тактического мастерства игроков в настольный теннис / Г. В. Барчукова – М.: РГАФК, 1997. – 50 с.
2. Барчугова Г.В. Формирование технико-тактического мастерства в индивидуально-игровых видах спорта (на примере настольного тенниса): дис. ... д. пед. наук / Г. В. Барчукова. – М., 1995. – 387 с.
3. Матыцин О.В. Многолетняя подготовка юных спортсменов в настольном теннисе / О. В. Матыцин. – М.: Теория и практика физической культуры, 2001. – 204 с.
4. Худец Р. Настольный теннис. Техника с Владимиром Самсоновым: Пер. с англ. / Р. Худец – М.: ВистаСпорт, 2005. 272 с.

Мельник Михайло, Пітин Мар'ян
Львівський державний університет фізичної культури

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ В СТУДЕНТСЬКОМУ СПОРТІ УКРАЇНИ

У статті з'ясовано, що структура та зміст діяльності в студентському спорті України представлена специфічною соціальною системою. Вона має два рівні – керівних та базових структур. До керівних структур відносяться державні та громадські організації. Базовий рівень представлений системоутворювальними елементами (змаганнями та вищим навчальним закладом) та процесними структурами студентського спорту (спортивним клубом / підрозділами вищих навчальних закладів та навчально-тренувальним процесом).

Ключові слова: студентський спорт, діяльність, структура та зміст.

Мельник М., Питин М. Структура и содержание деятельности в студенческом спорте Украины. В статье установлено, что структура и содержание деятельности в студенческом спорте Украины представлено специфической социальной системой. Она представлена двумя уровнями – руководящих и базовых структур. К руководящим структурам относятся государственные и общественные организации. Базовый уровень представлен системообразующими элементами (соревнованиями и высшим учебным заведением) и процессными структурами студенческого спорта (спортивным клубом / подразделениями высших учебных заведений и учебно-тренировочным процессом).

Ключевые слова: студенческий спорт, деятельность, структура и содержание.

Melnik M., Pytin M. A structure and maintenance of activity are in student sport of Ukraine. The problems of worsening of health, physical development and physical preparedness of population, absence of effective transition from the system of child-youth sport to sport of higher achievements, strengthening of rivalry in sport of higher achievements create actuality of decision of tasks of student sport in XXI century. Research aim: to ground a structure and maintenance of activity in student sport of Ukraine. Results. The features of activity in student sport of Ukraine are predefined by the modern stage of development of country with specific socio-political, culturological, economic and legal descriptions. A structure and maintenance of activity in student sport of Ukraine are presented by the great number of elements combination of that on basic properties answers the specific frame of society. She is presented by two levels - leading and base structures. State and public organizations behave to the leading structures, basic activity or the separate constituent tasks of that envisage the range of problems of student sport. A base level is presented, near-term, system formative elements, in particular by competitions and higher educational establishment, and also by the process structures of student sport of – by a sport club (by corresponding subdivisions of higher educational establishments) and educational-training process that will be realized on the basic levels of having-effective activity of students-sportsmen (mass, reserve sport and sport of higher achievements).

Keywords: student sport, activity, structure and maintenance, level, element.

Постановка проблеми. Україна маючи характерні особливості соціально-політичного, культурологічного, економічного та правового розвитку потребує вивчення та обґрунтування студентського спорту на сучасному етапі. Проблеми погіршення здоров'я, фізичного розвитку і фізичної підготовленості населення, відсутності ефективного переходу від системи дитячо-юнацького спорту до спорту вищих досягнень, посилення суперництва в спорті вищих досягнень створюють актуальність розв'язання завдань студентського спорту в XXI столітті [2, 6, 7,]. На шляху розвитку студентського спорту України в сучасних умовах існує потреба у розв'язанні ряду проблем, що за характером об'єктивно можуть бути об'єднані у групи соціополітичні, нормативно-правові, організаційні, матеріально-технічні, методологічні [3, 4, 10]. У фізичному вихованні та спорті студентів сформувалося основне протиріччя, пов'язане з зростаючими масштабами та складністю пошуку ефективного розв'язання завдань студентського спорту, яке поглиблене впровадженням Міністерством освіти і науки України змін стосовно навчальної дисципліни «Фізичне виховання та спорт», тобто її виключенням з переліку обов'язкових [4, 5].

Зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Тематика дослідження міститься в межах теми 1.3 «Парадигма здорового способу життя в дискурсах фізичного виховання і спорту» Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. та ініціативної теми «Основи теоретичної підготовки у спорті» Львівського державного університету фізичної культури на 2013–2017 рр.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Активізація досліджень з проблематики студентського спорту припадає на завершення ХХ – початок ХХІ століття [2, 3, 4]. Це спровоковано зацікавленістю суспільства окремими соціальними практиками спорту [6, 9]. Серед основних наукових та методичних праць варто виокремити доробок С. І. Степанюк [7] щодо історико-соціальних аспектів розвитку студентського спортивного руху в Україні. Однак ці дані не враховують масиву інформації, набутої

упродовж XXI століття [8, 11]. Активізації досліджень зі студентського спорту пов'язана із проведенням Всесвітньої зимової універсиади у м. Казань [2, 3]. Окрім цього значна частина наукових досліджень присвячена студентському спорту у різних країнах світу, його значенню у формуванні культури особистості молодшої людини, загальним проблемам міжнародного студентського руху тощо [9, 10, 11, 12]. Проте, поза увагою фахівців залишається проблематика наукового обґрунтування студентського спорту України, а саме діяльності організаційних структур та їхнього взаємозв'язку, що формує актуальне наукове завдання.

Мета дослідження: обґрунтувати структуру та зміст діяльності в студентському спорті України.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення (визначення стану розробленості даного напрямку дослідження), системний аналіз, аналіз документальних матеріалів (статуту та положення діяльності організацій), порівняння.

Результати. Студентський спорт будучи соціальною практикою не реалізується самостійно. Він перебуває у тісній взаємодії із зовнішнім світом, що визначається обміном інформацією, проведенням відповідного узагальненого напрямку діяльності, взаємозв'язку внутрішніх структур студентського спорту із іншими, що перебувають за межами системи студентського спорту тощо. У процесі розв'язання основних завдань дослідження нами було проведено системний аналіз діяльності в студентському спорті із визначенням взаємодії структур різного рівня (рисунок). Ураховуючи основну спрямованість дослідження та орієнтацію на соціально-економічні та організаційні умови України нами з'ясовано наявність двох рівнів. Перший характеризується наявністю керівних структур студентського спорту. Основними керівними організаціями студентського спорту України на сьогодні можна визначити комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України та студентську спортивну спілку України. У першому випадку ця організаційна структура має державне підпорядкування із достатньо широким діапазоном автономії у своїй діяльності, у другому – це громадська організація, яка в основу своєї діяльності покладає розвиток студентського спорту.

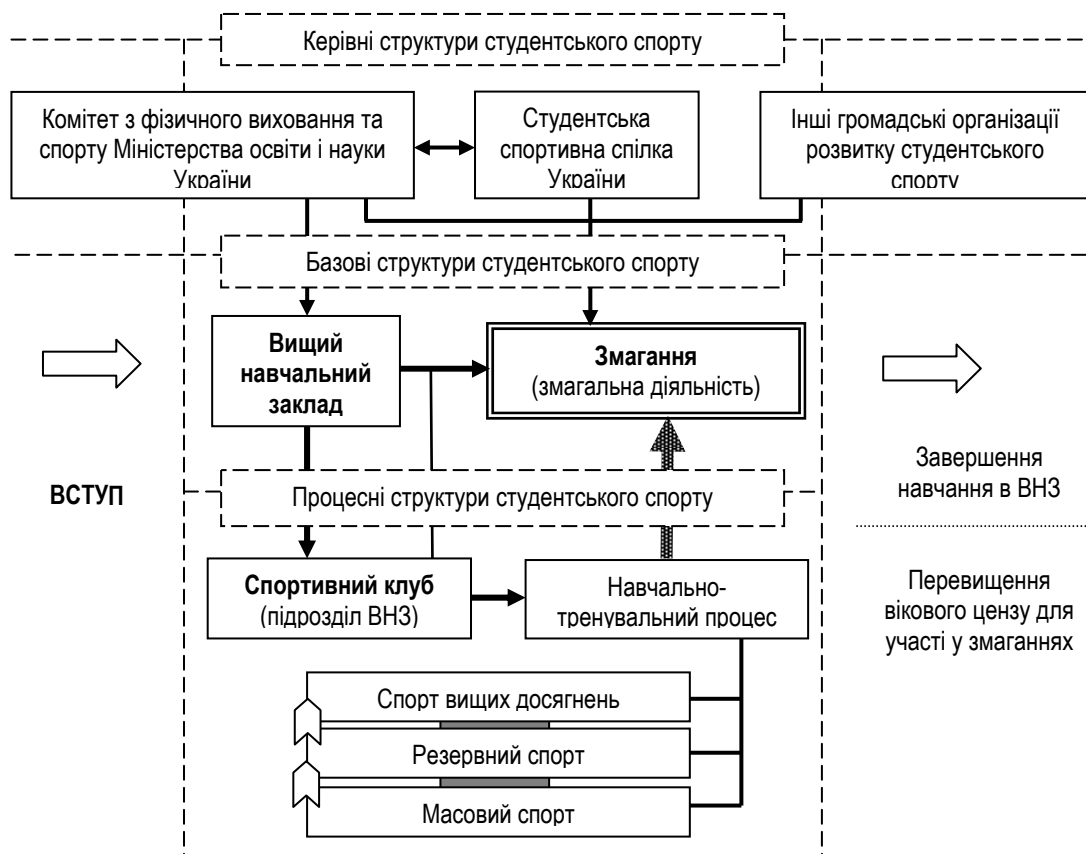

Рис. Схема взаємодії структур студентського спорту України.

Окрім цих організацій до діяльності в межах студентського спорту можуть долучатися й інші громадські інституції. Серед них варто визначити провідну роль Національного олімпійського комітету, громадських організацій, які стратегічно спрямовані на реалізацію завдань у межах галузі фізичної культури та спорту, а саме фізкультурно-спортивні товариства «Динамо», «Колос» АПК України, «Україна», «Спартак» тощо. Також, у цю групу керівних структур студентського спорту нами включені ті студентські організації, які мають в установчих документах та пріоритетах своєї діяльності виконання завдань пов'язаних із студентським спортом та/або фізкультурно-спортивною роботою зі студентською молоддю. Кожен із зазначених елементів рівня керівних структур студентського спорту має свій вплив на систему. У діяльності комітету з фізичного виховання та спорту присутні, окрім завдань пов'язаних із студентським спортом, завдання щодо розвитку фізичної культури на інших рівнях освіти. Для діяльності спортивної студентської спілки України, ця діяльність є системо утворювальним чинником та вичерпує усю сукупність завдань виключно на рівні студентства. Для Національного олімпійського комітету України, залучення та представлення учасників на змаганнях серед студентів як таким завданням діяльності не може вважатися, адже має більш виражені стратегічні цілі, серед яких основна представлення збірної команди України на міжнародних змаганнях, що входять до

Міжнародної олімпійської системи. Поряд із тим, у більшості видів спорту час досягнення оптимального рівня підготовленості та максимальних індивідуальних результатів у змагальній діяльності видів спорту припадає на період навчання у вищому навчальному закладі, у який спортсмени поступають для підвищення свого соціального статусу поза межами спорту. Таким чином Національний олімпійський комітет України опосередковано задіює механізми залучення студентів-спортсменів до своєї діяльності. Стосунок інших громадських організацій до студентського спорту може визначатися у широких межах.

Серед базових структур студентського спорту нами визначено вищі навчальні заклади та змагання (змагальну діяльність). Вони, на наш погляд є системо утворюючими чинниками студентського спорту. Класичним для розуміння ролі спорту в суспільстві виступає твердження, що системо утворюючим чинником спорту є змагання [1, 6]. Однак, урахувавши специфіку діяльності студентського спорту, залучення до неї чутко окресленого контингенту учасників (спортсменів) можна стверджувати, що ВНЗ на рівні із змаганнями є таким чинником, що дає підстави для виділення окремої соціальної практики, тобто студентського спорту. Вищі навчальні заклади загалом та окремо взяті дають можливість навчатися значній кількості осіб, які після вступу долучаються до особливої соціальної групи – студентство. Власне, у межах цієї групи якісно організована участь в змагальній діяльності та цілеспрямована підготовка до неї визначає наявність студентського спорту. Підтвердженням цього є низка нормативно-правових актів України та значна кількість наукових та методичних робіт фахівців з України та закордону [3, 5, 11, 12].

Наголосимо, що специфічними ознаками студентського спорту в порівнянні із іншими соціальними практиками спорту є те, що до нього можливо залучитися особі виключно у випадку вступу до вищого навчального закладу одного із рівнів акредитації та перебуває він у статусі суб'єкта студентського спорту виключно до моменту завершення навчання. Відповідно до об'єктивних чинників та офіційних документів можливе коригування часу виходу суб'єкта студентського спорту за межі цієї діяльності. Ці варіанти відслідковуються в тому, що студент-спортсмен має право брати участь у змаганнях, представляючи свій навчальний заклад ще один рік після завершення навчання; студент-спортсмен має право продовжувати ступеневе навчання у вищому навчальному закладі (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр» – «магістр» – аспірантура – докторантура); студент-спортсмен має право зробити перерву у навчанні в межах та на термін окреслений законодавством України; студент-спортсмен має право на отримання другої вищої освіти. З метою уникнення зловживання як зі сторони навчального закладу, так і самих спортсменів, у системі студентського спорту вироблені захисні механізми. Перший стосується потребою об'єктивного підтвердження статусу студента (випускника поточного року), що також можливо перевірити за допомогою загальнонаціональної бази ЄДЕБО та другий – встановлення вікового цензу для участі у змаганнях студентського спорту. Традиційно прийнято, що вік студента-спортсмена станом на момент проведення змагань не повинен перевищувати 28 років, проте в окремих випадках (баскетбол) існують тенденції, що такий ценз повинен становити не більше 25 років.

Базові структури студентського спорту, будучи системо утворювальними чинниками для цієї соціальної практики спорту в суспільстві також провокують утворення процесних структур студентського спорту. Так, змагання передбачають систематичну та цілеспрямовану підготовку студентів-спортсменів до них, що, відповідно, реалізовується у наявності навчально-тренувального процесу, як частини системи підготовки в студентському спорті. Врахування значної кількості наукової інформації та змісту низки нормативно-правових документів вказують на об'єктивне виокремлення в структурі студентського спорту та зокрема її процесних елементів кількох рівнів за цільово-результативною спрямованістю діяльності студентів-спортсменів. Це рівні спорту вищих досягнень, резервного спорту та масового спорту, характеристику яких буде проведено нижче. ВНЗ як базова структура студентського спорту, своєю чергою долучається до забезпечення підготовки студентів-спортсменів до змагань. Це відбувається за допомогою надання повноважень та створення умов для реалізації завдань системи підготовки окремими структурними підрозділами вищого навчального закладу, хоча за останнє десятиліття є яскраво виражена тенденція із утворення спортивних клубів при закладах вищої освіти, які займаються усім спектром послуг стосовно фізкультурно-спортивної роботи для студентів.

ВИСНОВКИ. Особливості діяльності в студентському спорті України зумовлені сучасним етапом розвитку країни із специфічними соціально-політичними, культурологічними, економічними та правовими характеристиками.

Структура та зміст діяльності в студентському спорті України представлена множиною елементів, поєднання яких за основними властивостями відповідає специфічній соціальній системі. Вона представлена двома рівнями – керівних та базових структур. До керівних структур відносяться державні та громадські організації, основна діяльність чи окремі установчі завдання яких передбачають проблематику студентського спорту. Базовий рівень представлений, першочергово, системо утворювальними елементами, зокрема змаганнями та вищим навчальним закладом, а також процесними структурами студентського спорту – спортивним клубом (відповідними підрозділами вищих навчальних закладів) та навчально-тренувальним процесом, що реалізується на основних рівнях цільово-результативної діяльності студентів-спортсменів (масовий, резервний спорт та спорт вищих досягнень).

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ передбачають обґрунтування окремих елементів системи студентського спорту України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Келлер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / Келлер В.С., Платонов В. – Л. : УСА, 1992. – 269 с.
2. Лапочкин С.В. Студенческий спорт и спортивное наследие / С. В. Лапочкин, И. Ш. Мутаева // Теория и практика физической культуры. – 2009. – № 11. – С. 24–26
3. Лубышева Л. И. Анализ развития студенческого спорта : состояние и перспективы / Л. И. Лубышева, Н. В. Пешкова // Теория и практика физической культуры. – 2014. – № 1. – С. 39–41.
4. Мельник М. Студентський спорт: перспективи наукових досліджень / М. Мельник, М. Пітин // Спортивний вісник Придніпров'я: наук.-практ. журнал. – Дніпропетровськ, 2015. – № 3. – С. 73–76.

5. Мельник М.Г. Нормативно-правове регулювання студентського спорту України / Мельник М.Г., Пітин М.П. // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. – Вип. 10 (65). – С. 105–108.

6. Пітин М. Теоретична підготовка в спорті: монографія / Мар'ян Пітин. – Л.: ЛДУФК, 2015. – 372 с.

7. Степанюк С.І. Студентський спортивний рух: історія, сьогодення та майбутнє [монографія] / С. І. Степанюк. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. – 132 с.

8. Pedagogical colleges students readiness formation for sport and recreation activity / Oleh Romanchyshyn, Yuriy Briskin, Oleh Sydorko, Maryan Ostrovs'kyu, Maryan Pityn // Journal of Physical Education and Sport. – Pitesti, 2015. – 15 (4). – pp. 815 – 822. DOI:10.7752/jpes.2015.04125

9. Pityn M. Features of theoretical training in combative sports / Pityn Maryan, Briskin Yuriy, Zadorozhna Olha // Journal of Physical Education and Sport. – Pitesti, 2013. – 13 (2), issue 2. – Art 32. – P. 195–198. DOI:10.7752/jpes.2013.02032

10. The role of Olympic education in solving problems of modern generation / Prystupa E., Briskin Y., Pityn M., Blavt O. // Фізична активність, здоров'я та спорт. Львів: ЛДУФК; 2012. № 3 (9). С. 3–9.

11. Singh O. Comparison of Facilities for Sports and Games in Colleges of Different Universities. International journal of scientific research. – 2013. – Vol. 2, Issue 10. – p. 1–4.

12. The Physical Self Description Questionnaire: fur thering research linking physical self-concept, physical activity and physical education [cited 2015 Sep 11]. – Access mode : <http://www.aare.edu.au/05pap/pea05307.pdf>

Назимок В.В.

Національний технічний університет України "КПІ"

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА БОКСЕРІВ ДО ЗМАГАНЬ

В статті розглядаються основні види психологічної підготовки боксерів до змагань, які включають: ранню психологічну підготовку до змагань, психологічну підготовку до бою, психологічну підготовку між раундами, психологічну підготовку в процесі турніру. До кожного виду психологічної підготовки боксерів відібрані спеціальні фізичні вправи.

Ключові слова: боксери, психологічна підготовка, змагання, рання підготовка, підготовка до бою, підготовка між раундами, підготовка у процесі турніру, спеціальні фізичні вправи.

Назимок В.В. Психологическая подготовка боксёров к соревнованиям. В статье рассматриваются основные виды психологической подготовки боксёров к соревнованиям, которые включают: раннюю психологическую подготовку к соревнованиям, психологическую подготовку к бою, психологическую подготовку между раундами, психологическую подготовку в процессе турнира. К каждому виду психологической подготовки боксёров отобраны специальные физические упражнения.

Ключевые слова: боксеры, психологическая подготовка, соревнование, ранняя подготовка, подготовка к бою, подготовка между раундами, подготовка в процессе турнира, специальные физические упражнения.

Nazimok V.V. Psychological preparation of boxers to the competitions. Every performance in competitions is a responsible test for physical, technique-tactic and psychological preparedness of boxer and at the same time is inalienable part him further perfection. A performance in competitions is the important means of forming of reasons for engaging in boxing, means of education of basic qualities of will. However participating in competitions assists education of volitional qualities of sportsman only then, when he has sufficiently to good technique-tactic, physical and psychological preparedness. If a boxer participates in competitions prepared not enough, feels that cannot contest with the rivals of the same qualification then, losing fights, he loses a confidence and in further already not able to be mobilized, will weakens for him. In the article the basic types of psychological preparation of boxers are examined to the competitions that include : early psychological preparation to the competitions, psychological preparation to the fight, psychological preparation between rounds, psychological preparation in the process of tournament. To every type of psychological preparation of boxers the special physical exercises are selected.

Key words: boxers, psychological preparation, competition, early preparation, preparation to the fight, preparation between rounds, preparation in the process of tournament, special physical exercises.

ВСТУП. Кожен виступ у змаганнях є відповідальним випробуванням для фізичної, техніко-тактичної та психологічної підготовленості боксера і в той же час є невід'ємною частиною його подальшого вдосконалення. Виступ у змаганнях є важливим засобом формування мотивів для занять боксом, засобом виховання основних якостей волі. Однак участь у змаганнях сприяє вихованню вольових якостей спортсмена лише тоді, коли він має достатньо добру техніко-тактичну, фізичну та психологічну підготовленість. Якщо ж боксер бере участь у змаганнях недостатньо підготовленим, відчуває, що не може боротися з суперниками тієї ж кваліфікації то, програвши бої, він губить впевненість і у подальшому вже не зможе мобілізуватися, в нього слабшає воля. Погано також, коли боксер часто боксує зі слабшими суперниками. Впевнений у собі, спортсмен не буде мобілізуватися, коли це потрібно. Він стає дуже самовпевненим. Такий стан зветься "зірковою хворобою". Коли ж боксер змагається дуже рідко, він починає відноситися до змагань, як до "надзвичайного випадку" у своїй спортивній діяльності. Підготовка до боїв у цьому випадку зв'язана з великим хвилюванням, нервовою та фізичною перенапругою, викликає у багатьох боксерів негативні передстартові відчуття, що відображається на результатах виступу. Дуже часта участь у змаганнях викликає втому нервової системи, подавлений стан психіки, знижує у боксера цікавість до змагань і тренувань, пригнічує швидкість реакції, увагу. Виступ у змаганнях позитивно впливає на психіку спортсменів, сприяє розвитку вольових якостей, бойового